

TALLINNA ÜLIKOOL

Parkimise korraldamine Mustamäe I ja IV kvartalis
ELANIKKONNA SOTSIAALNE PROFIIIL

Tellijaja: Mustamäe Linnaosa Valitsus

Teostaja: Tallinna Ülikool

Tallinn 2018

1 Sissejuhatus

Parkimise korraldamise uuringu eesmärkideks on analüüsida Mustamäe linnaosa parkimisvajadust lähtuvalt elanikkonna profiilist ning selgitada välja reaalne parkimiskohtade vajadus ning kaardistada I ja IV kvartali elanike jaoks sobivate alternatiivsete avalike parkimiskohtade asukohad. Uuringu teostamisse kaastakse ka Tallinna Ülikooli Linnakorralduse eriala üliõpilasi, kes osalevad liikumisvõimaluste ja sobivate alternatiivsete avalike parkimiskohtade kaardistamise välitöödel.

Uuringu laiem eesmärk on saavutada kortermajade piirkondades korrastatud parkimiskorralduse kaudu väärtuslikum ning inim- ja keskkonnasõbralikum elukeskkond. Peamiseks lähenemisviisiks on haljastuse säilitamine ning samal ajal piisavate juurdepääsu- ja parkimisvõimaluste tagamine.

Uuringu esimeses etapis on teostatud Mustamäe elanikkonna sotsiaalne profileerimine. Käesoleva Sugu, leibkonna koosseis, sissetulekute tase ning auto omamine on kõige olulisemad sotsiaal-demograafilised näitajad, mis mõjutavad inimeste liikuvuskäitumist ja liikumisviiside valikut, mõjutades seeläbi omakorda ka parkimisvajadust¹. Elanikkonna sotsiaalse profiili koostamiseks on analüüsitud peamiselt Statistikaameti, Tallinna statistikaatlase ja 2015. aastal läbi viidud Tallinna liikumisviiside uuringu andmeid. Haridusametuse andmed on võetud Tallinna Haridusameti andmebaasist. Lisaks on kasutatud olemasolevaid uuringuid elamufondi kohta. Vaadeldud on peamisi sotsiaal-demograafilisi näitajaid ning erinevate sõiduvahendite omamist, mis võivad omada mõju inimeste liikumiskäitumisele.

¹ Best, H. and Lanzendorf, M. (2005), "Division of labour and gender differences in metropolitan car use: An empirical study in Cologne, Germany", *Journal of Transport Geography*, Vol. 13/2, pp. 109- 121;

Boarnet, M.G. and S. Sarmiento (1998), "Can land-use policy really affect travel behaviour? A study of the link between non-work travel and land-use characteristics", *Urban Studies*, Vol. 35/7, pp. 1155-1169.

2 Mustamäe linnaosa lühiülevaade

Mustamäe linnaosa paikneb Tallinna edelaosas, linnulennult ca 5 km kaugusel kesklinnast piirne lõunas Nõmme, läänes Haabersti, idas ja põhjas Kristiine linnaosadega. Linnaosa suurus on 8,09 km², moodustades 5,1% Tallinna linna territooriumist.

Mustamäe linnaosa koosneb neljast asumist, mis omakorda jagunevad väiksemateks üksusteks:

- Kadaka asumis on 9 kvartalit (kv) : Laki (I ja II kv), Kadaka (I, II ja III kv), Mäepealse (I, II ja III kv) ja Akadeemia.
- Mustamäe asumis on 8 mikrorajooni ja TTÜ kvartal;
- Siili ja Sääse asumid on samades piirides ka mikrorajoonideks.

Iseloomult jaguneb Mustamäe aga kolmeks eriilmeliseks osaks: elamurajoonid eeskätt Mustamäe, Siili ja Sääse asumites, Kadaka tee äärne tööstusrajoon ning Akadeemia tee äärsed Tallinna Tehnikaülikool ja Tehnopolitehnoloogiapargiga.

Mustamäe vanemad elurajoonid on välja ehitatud vahemikus 1962 – 1980, kus mikrorajoonide keskmes on avatud rohealad ning eri suundi omavahel ühendav kergliiklusteede võrgustik. Mustamäe planeeriti avatud linnaruumiga kompaktse asumite ja territooriumiga parklinnaks, st elamurajoonidesse olid kavandatud ühiskondlikud ja kaubandushooned, garaažid ning tööstuspiirkonnad vastavalt tolle aja normatiividele.² Autoliiklus oli kavandatud piirkondade servades ning selgeid piire moodustavatel magistraalidel. Ent algselt planeeritud mikrorajoonide keskused on supermarketite ja kaubanduskeskuste tekke tõttu kaotanud oma funktsionaalse mitmekesisuse. Rohealad on aga vähendanud muuhulgas vajadus täiendavate parkimiskohtade järele.

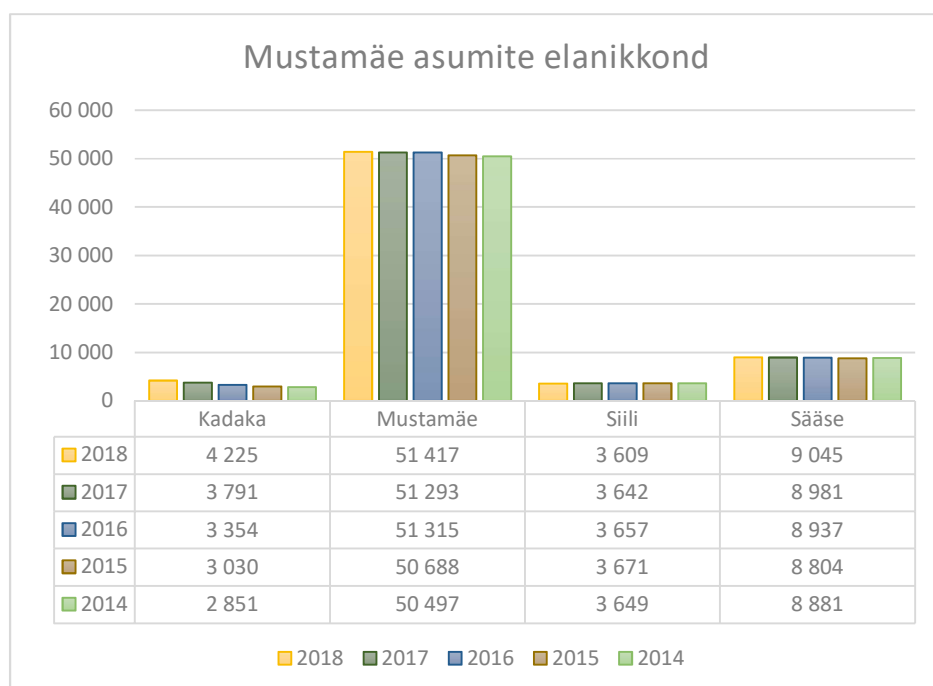
Uute elamute arvu poolest on Mustamäe olnud Tallinna linnaosadest kõige väiksema ehitusintensiivsusega. Enim ehitati aastatel 2007, 2008 ja 2015, kui igal aastal valmis 8 elamut ning 2017 valmis 7 elamut. Kokku on vahemikus 2000 – 2017.a valminud 55 uut elamut, mis on 2% kogu linna uuslamufondist. Samas on valminud hoonete korterite arv keskmiselt 62,1/hoone kohta, mis teeb kokku 3289 uut korterit. Ehitatud elamutest 27 paiknevad Kadaka asumis (Kadaka pst ja Mäepealse piirkonnas) ja 18 Mustamäe asumis (Tammsaare tee ja Sõpruse pst piirkonnas).³ Lisaks elamuehitusele on linnaossa kerkinud ka mitmed kaubanduskeskused ja rajatud sportimis- ja vaba aja veetmis võimalused. Piirkonnas on oluline hulk kõrget kvalifikatsiooni nõudvatest töökohtadest (meditsiinilinnak, teadus- ja ärilinnak Tehnopol rohkem kui 150 ettevõttega, TalTech), haridusasutuste võrgustik ning mitmesugused teenindusasutused. Ka huvi uute arenduste ning eriti elamupiirkondade rajamise vastu on aga jätkuv.

² Mustamäe arenduspiirkonna (I, II ja III mikrorajoon) elukeskkonna hindamine. 2012. https://uuringud.tallinnlv.ee/file_download/538

³ Perioodil 2000–2017 ehitatud elamute paiknemine Tallinna linnas. 2018. <http://dspace.ut.ee/handle/10062/60700>

2.1 Elanikkonna profiil

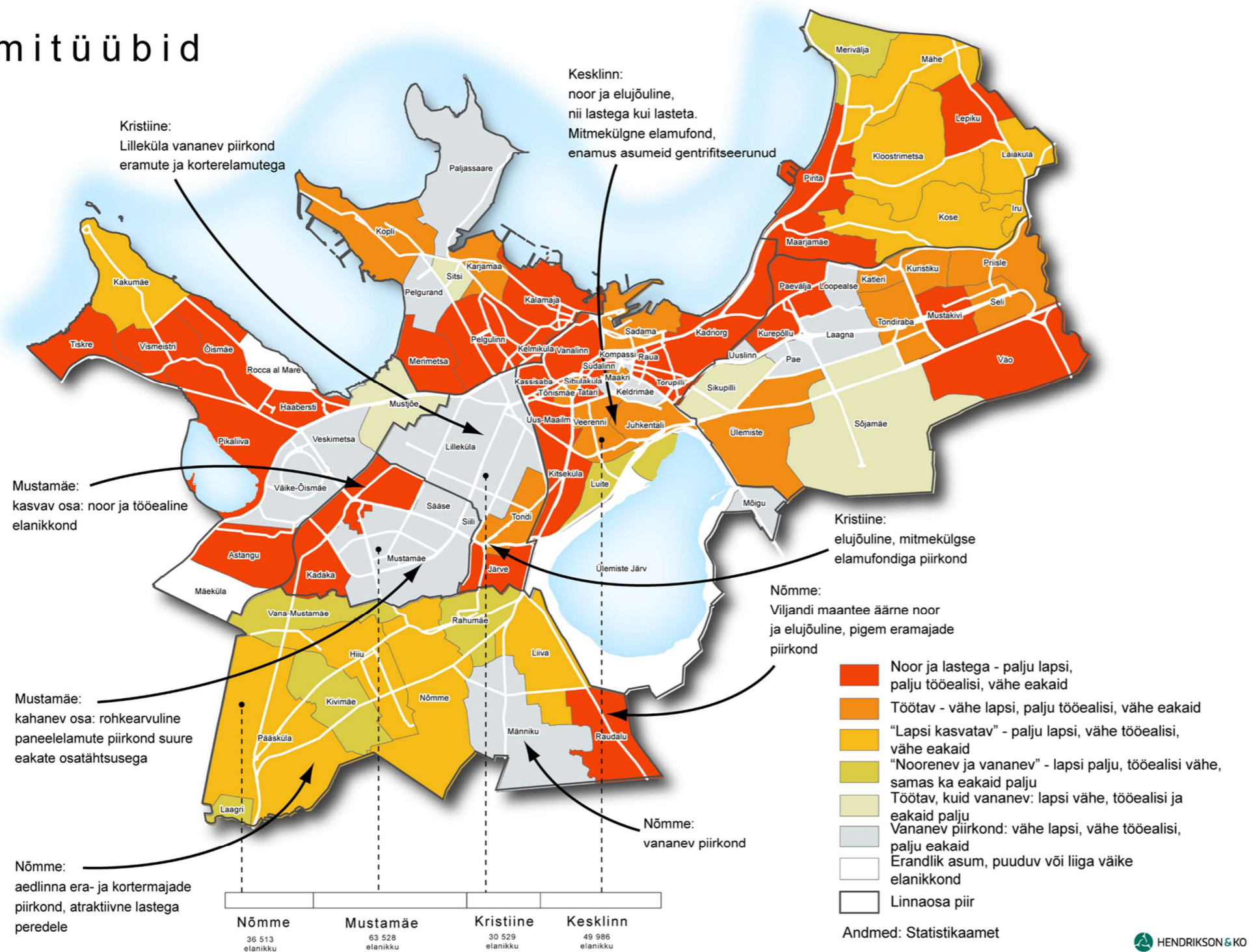
1. jaanuar 2018 seisuga oli Mustamäel 68,296 elanikku, mis moodustab 15,2% Tallinna elanikkonnast. Rohkem elab inimesi ainult Lasnamäel. Neist omakorda enamik elab Mustamäe asumis (Joonis 1). Kõigis asumites peale Siili asumi on elanike arv ka viimasel viiel aastal olnud kasvav. Asustustiheduselt on tegemist selgelt Tallinna kõige tihedama piirkonnaga, kus elab 8,442 in/km². Sellega edestab linnaosa järgnevat Lasnamäed (4358 in/km²) pea kahekordselt.

Joonis 1 Mustamäe asumite elanike arvukuse muutused (Allikas: Tallinn Arvudes 2018)

Vaadates Tallinna erinevate asumite tüpoloogilist jagunemist (Joonis 2), jaguneb Mustamäe linnaosa selgelt kahte. Siili, Sääse ning suur osa Mustamäe asumitest on vananeva iseloomuga, kus on vähem lapsi ning tööelisi elanikke ning rohkem eakaid. Kadaka asum on aga vastupidiselt peamiselt kasvav piirkond, kus on palju lapsi ning tööelisi elanikke.

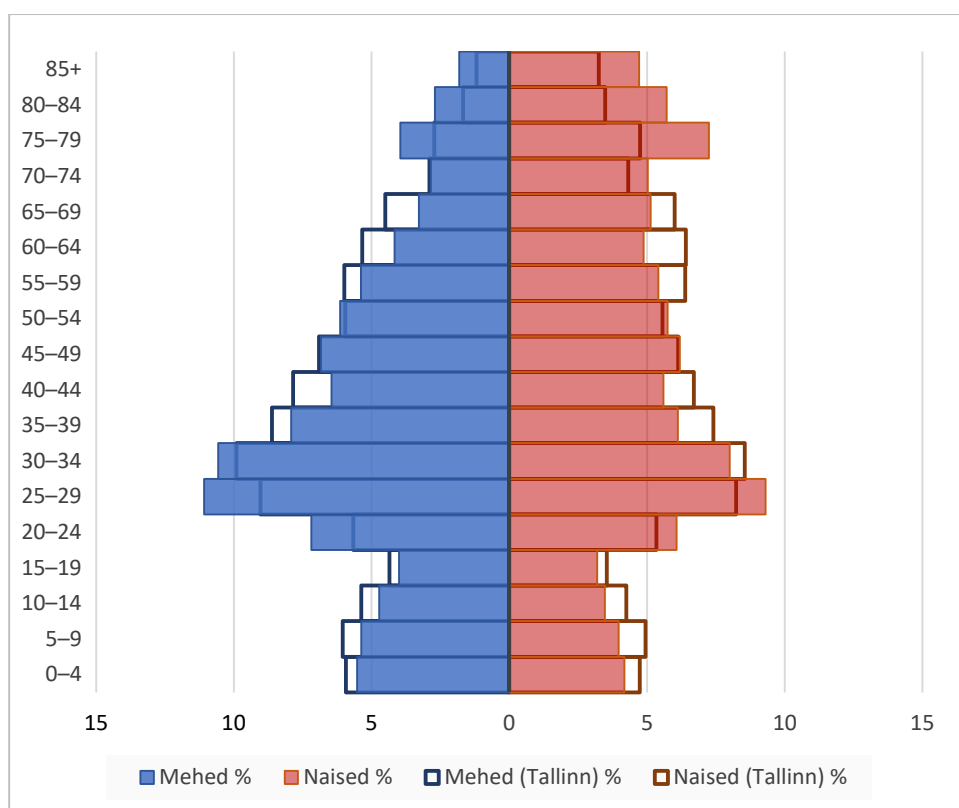
Asumitüübid

Joonis 2 Tallinna asumitüübid⁴

⁴ Pärnu mnt piirkonda jäävate maaüksuste linnaruumiline funktsionaalanalüüs. 2016. Hendrikson&Ko

Mustamäe elanikkonna sooline ja vanuseline jaotus ei erine üheski grupis märkimisväärselt Tallinna keskmisest (Joonis 3). Suurima grupi moodustavad 25-34 elanikud, Tallinna keskmisest on enam ka 20-24 aastaseid noori. Üheks mõjutajaks on kindlasti Tallinna Tehnikaülikool, kus õppivad tudengid on moodustavad suure osa üüriturul osalejatest. Teisalt on viimastel aastatel rajatud uuselamupiirkonnad ning vanemate piirkondade soodsamad elamispiinad atraktiivseks (ja majanduslikult kättesaadavaks) elukeskkonnaks noortele peredele. Keskmisest enam on ka 70+ vanuses elanikke, kellest paljud on ilmselt kolinud Mustamäe vanematesse rajoonidesse juba nende valmimise ajal. Samas 35-44 aastaseid elanikke, ehk peamiselt tööealisi elanikke on piirkonnas aga keskmisest vähem. Võib oletada, et elatustaseme tõustes või laste suuremaks saades aga ka töökohast lähtuvalt on kolitud teistesse Tallinna piirkondadesse, mida elukeskkonda on peetud paremaks. Samas puuduvad selles osas täpsemad andmed ning kindlaid põhjuseid välja tuua ei saa.

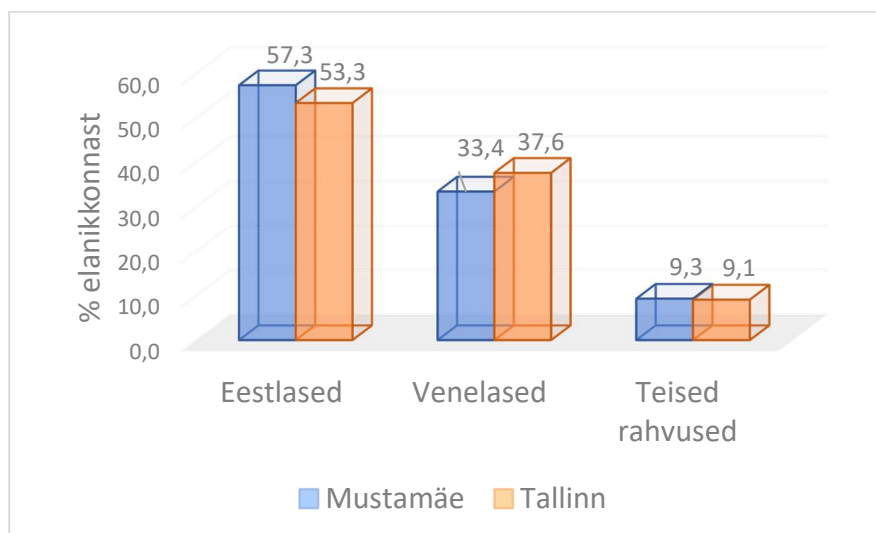
Joonis 3 Mustamäe elanikkonna sooline ja vanuseline jaotus 01.01.2018. seisuga (Allikas: Tallinn arvudes 2018)

Leibkonna suurus Tallinnas on püsinud üsna muutumatu viimased 10 aastat, olles keskmiselt 2,2 liiget leibkonnas. Seejuures on eestlastest leibkondades 2,1 ja mitte-eestlasest leibkondades keskmiselt 2,2 liiget, segaleibkondades aga kogunisti 3,0 liiget. Võib eeldada, et ka Mustamäel on leibkondade suurused sarnase iseloomuga. Võttes aluseks Tallinna liikumisviiside uuringu andmed (Tabel 1), on Mustamäel keskmisest rohkem just väiksemaid (kuni 2 liikmega) leibkondi. Haridustasemelt on Mustamäe elanike seas rohkem Kesk- ja keskeriharidusega elanikke ning pea pooled elanikest on palgatöötajad. Võrreldes Tallinna keskmisega on aga märkimisväärselt suurem koduste pensionäride osakaal (vastavalt 18% ja 26%). Seda võib seostada omakorda keskmisest rohkemate inimeste kuulumist madalama sissetulekuga gruppidesse (alla 700€/pereliikme kohta 2015.aastal).

Tabel 1 Mustamäe elanike sotsiaal-demograafiline profiil (Allikas: Tallinna liikumisviiside uuring 2015)

		MUSTAMÄE	TALLINN
LEIBKONNA SUURUS	1 liikmega leibkond	22%	19%
	2 liikmega leibkond	38%	36%
	3 liikmega leibkond	21%	22%
	4 liikmega leibkond	15%	15%
	5 või enama liikmega	4%	8%
HARIDUS	Alg- või põhiharidus	6%	6%
	Keskharidus	31%	24%
	Keskeri- või kutseharidus (kutsekeskkool, tehnikum)	28%	25%
	Kõrgharidus	34%	44%
SOTSIAALNE STAATUS	Iseendale tööandja (ettevõtja)	9%	12%
	Palgatöötaja (täistööajaga)	45%	49%
	Palgatöötaja (osalise ajaga)	3%	4%
	Lapsehoolduspuhkusel	3%	3%
	Töotu, tööotsija	1%	2%
	Kodune	2%	1%
	Pensionil kodune	26%	18%
	Töötav pensionär	4%	4%
	Õpilane, üliõpilane	7%	7%
Töötav üliõpilane	1%	1%	
SISSETULEK PERELIIKME KOHTA	kuni 400,00 eurot	26%	22%
	400,01 – 700,00 eurot	33%	27%
	700,01 ja enam eurot	29%	34%
	SISSETULEK PUUDUS	1%	1%
	KEELDUB VASTAMAST	11%	16%

Ka Mustamäe rahvuskoosseis järgib Tallinnaüleseid näitajaid üsna hästi. Pisut üle poole rahvastikust on eestlased, kolmandik venelased ning teisi rahvuseid on natuke alla kümnendiku (Joonis 4).

Joonis 4 Mustamäe elanike rahvuskoosseis (01.01.2018 seisuga) (Allikas: Tallinn arvudes 2018)

Võrreldes erinevate sõiduvahendite omamist, on Mustamäel rohkem ilma autota leibkondasid ning sellevõrra vähem ka kahe autoga leibkondi. Samas on madalam ka jalgrataste omamise määr.

Tabel 2 Sõiduvahendite arv leibkonnas (Allikas: Tallinna liikumisviiside uuring 2015)

	AUTODE ARV LEIBKONNAS		JALGRATASTE ARV LEIBKONNAS		
	Mustamäe	Tallinn	Mustamäe	Tallinn	
0	34%	28%	0	45%	38%
1	49%	49%	1	21%	24%
2	13%	19%	2	21%	21%
3	3%	3%	3	9%	9%
4	1%	1%	4	2%	6%
5	0%	0%	5	1%	2%

2.2 Haridusasutused

Mustamäe linnaosas on kokku 19 lasteaeda, milles käib kokku 2018. a seisuga 3885 last. Koole on kokku 10, neist 1 on põhikool ning üks erakool. Koolides õpib kokku 7194 õpilast. Lisaks paikneb Mustamäel ka üks huvikool, Mustamäe Laste Loomingu Maja, kus on registreeritud 874 õpilast. Täpsem ülevaade Mustamäe linna haridusasutustest on toodud Tabel 3.

Tabel 3 Mustamäe linnaosa haridusasutused (Allikas: Tallinna Haridusamet)⁵

NIMI	ÕPPEKEEL	ÕPILASI
LASTEAIAD		
TALLINNA ALLIKA LASTEAE	vene	228
TALLINNA KADAKA LASTEAE	eesti/ vene	236
TALLINNA LASTEAE DELFIIN	vene	223
TALLINNA LASTEAE KIIKHOBU	eesti	229
TALLINNA LASTEAE KIKAS	eesti	211
TALLINNA LASTEAE MOONIÕIED	eesti	229
TALLINNA LASTEAE PALLIPÖNN	eesti	222
TALLINNA LASTEAE SINILIND	eesti	225
TALLINNA LASTEAE VESIROOS	eesti	205
TALLINNA LASTEAE ÕUNAKE	eesti/ vene	43
TALLINNA LEHOLA LASTEAE	eesti/ vene	208
TALLINNA LEPISTIKU LASTEAE	eesti	251
TALLINNA LIIVAKU LASTEAE	eesti	205
TALLINNA MÄNNI LASTEAE	eesti	235
TALLINNA MÄNNIKÄBI LASTEAE	eesti	129
TALLINNA RÕÕMUPESA LASTEAE	eesti	163
TALLINNA SÕBRAKESE LASTEAE	eesti/ vene	198
TALLINNA TAMMETÕRU LASTEAE	eesti/ vene	233
TALLINNA TÄHEKESE LASTEAE	vene	212
		3885
KOOLID		
	Õppekeel	Õpilasi
EUROGÜMNAASIUM	vene	94
TALLINNA 32. KESKKOOL	eesti	1087
TALLINNA 53. KESKKOOL	vene	820
TALLINNA ARTE GÜMNAASIUM	eesti	867
TALLINNA KADAKA PÕHIKOOL	vene	179
TALLINNA MUSTAMÄE GÜMNAASIUM	eesti	778
TALLINNA MUSTAMÄE HUMANITAARGÜMNAASIUM	eesti/ vene	891
TALLINNA MUSTAMÄE REAALGÜMNAASIUM	eesti/ vene	755
TALLINNA SAKSA GÜMNAASIUM	eesti	931
TALLINNA TEHNİKAGÜMNAASIUM	eesti	792

⁵ <https://info.haridus.ee/Asutused>

